

CAMERA DEPUTAȚILOR

L E G E

privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități

Camera Deputaților adoptă prezentul proiect de lege.

Titlul I

Dispoziții generale

Art. 1. – În vederea implementării Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată de România prin Legea nr. 221 din 11 noiembrie 2010, în continuare Convenție, se desemnează și înființează Consiliul de monitorizare a implementării Convenției, în continuare Consiliul de monitorizare, Mecanismul de coordonare a măsurilor pentru implementarea Convenției, în continuare Mecanism de coordonare și Punctele de contact pentru implementarea Convenției, în continuare Puncte de contact.

Art. 2. – (1) Prezenta lege, în acord cu principiile Convenției, recunoaște faptul că dizabilitatea este un concept în evoluție și că aceasta rezultă din interacțiunea dintre persoanele cu deficiențe și barierele de atitudine și de mediu care împiedică participarea lor deplină și efectivă în societate în condiții de egalitate cu ceilalți.

(2) În înțelesul prezentei legi, prin instituții supuse monitorizării Consiliului de monitorizare se înțeleg facilități de tip rezidențial publice

sau private, destinate să servească persoanelor cu dizabilități, precum și spitale/secții de psihiatrie.

(3) În înțelesul prezentei legi, prin drepturi ale persoanelor cu dizabilități se înțeleg drepturile patrimoniale și nepatrimoniale garantate acestor persoane prin Convenție și prin legi speciale.

Titlul II Consiliul de monitorizare

Capitolul I Înființarea și atribuțiile Consiliului de monitorizare

Art. 3. – În vederea promovării, protecției și monitorizării implementării Convenției, se înființează Consiliul de monitorizare, autoritate administrativă autonomă cu personalitate juridică, sub control parlamentar, cu sediul în municipiul București.

Art. 4. – Pentru realizarea scopului său, Consiliul de monitorizare îndeplinește următoarele atribuții, cu respectarea principiilor legalității, respectării demnității persoanelor, nediscriminării, egalității de șanse, precum și ale independenței funcționale și a personalului, imparțialității și obiectivității:

a) examinează în mod regulat respectarea exercitării drepturilor persoanelor cu dizabilități în cadrul instituțiilor prevăzute la art. 2 alin. (2);

b) face recomandări cu privire la respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități aflate în instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2) și monitorizează implementarea acestora de către entitățile publice sau private care au atribuții în acest sens;

c) verifică legalitatea prezenței persoanelor cu dizabilități în instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2);

d) sesizează de îndată organele judiciare competente ori de câte ori există indicii că încălcarea drepturilor persoanelor cu dizabilități a fost făcută prin fapte de natură penală, și poate face plângere, dacă este cazul, împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată;

e) sesizează autoritatea competentă legal să dispună sancțiuni disciplinare sau contravenționale ori să suspende, să retragă și să anuleze acreditarea instituțiilor prevăzute la art. 2 alin. (2), în cazurile de încălcare a drepturilor persoanelor cu dizabilități;

f) primește și analizează notificările de deces transmise conform art. 13 de către instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2);

g) urmărește dacă în cazurile de deces al persoanelor cu dizabilități, instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2) sesizează organele judiciare în vederea efectuării autopsiei medico-legale, potrivit legii;

h) facilitează implicarea și participarea pe deplin a societății civile, în special a persoanelor cu dizabilități și a organizațiilor care le reprezintă, la procesul de monitorizare pe care îl organizează;

i) facilitează accesul, anunțat sau inopinat, al reprezentanților organizațiilor neguvernamentale prevăzute la art. 5 alin. (1) în instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2), în scopul monitorizării respectării drepturilor lor; pentru a asigura persoanelor cu dizabilități o reprezentare independentă în fața unei instanțe sau în fața oricărui alt organism independent, organizațiile neguvernamentale menționate au calitate procesuală activă în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale acestor persoane;

j) colaborează, ori de câte ori este necesar, cu instituția Avocatului Poporului, ca Autoritate națională desemnată pentru prevenirea torturii și tratamentelor inumane și degradante;

k) colaborează, ori de câte ori este necesar, cu Punctele de contact, în scopul îndeplinirii de către acestea a rolului care le revine prin Convenție și prin prezenta lege.

Capitolul II

Organizarea și funcționarea Consiliului de monitorizare

Art. 5. – (1) Consiliul de monitorizare este condus de un președinte și un vicepreședinte, numiți de Senat, cu avizul Comisiei pentru drepturile omului, culte și minorități a Senatului, la propunerea organizațiilor neguvernamentale care desfășoară programe de apărare a drepturilor persoanelor cu dizabilități și a organizațiilor neguvernamentale care reprezintă persoanele cu dizabilități.

(2) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, organizațiile neguvernamentale prevăzute la art. 5 alin. (1) vor înainta, în scris, Comisiei pentru drepturile omului, culte și minorități a Senatului propunerile pentru numirea președintelui și vicepreședintelui Consiliului de monitorizare. Comisia pentru drepturile omului, culte și minorități a Senatului și Senatul vor finaliza avizările și numirile în funcție în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a

prezentei legi.

(3) Organizațiile neguvernamentale prevăzute la alin. (1) vor face cel puțin 2 propuneri pentru fiecare funcție.

(4) Propunerile de candidatură se înaintează către Biroul Permanent al Senatului, care în termen de 5 zile de la primirea acestora va dispune publicarea lor pe pagina de internet a Senatului, împreună cu documentele însoțitoare: CV-ul candidatului, un proiect al candidatului cu privire la aplicarea efectivă a prevederilor prezentei legi, scrisoarea de propunere din partea organizației neguvernamentale, precum și eventualele recomandări privind expertiza în domeniul apărării drepturilor persoanelor cu dizabilități.

(5) Comisia pentru drepturile omului, culte și minorități a Senatului va audia candidații pentru postul de președinte și vicepreședinte în ședință publică.

(6) Mandatul președintelui și al vicepreședintelui este de 4 ani și poate fi reînnoit o singură dată.

(7) Funcția de președinte este asimilată funcției de secretar de stat iar funcția de vicepreședinte funcției de subsecretar de stat.

(8) Președintele are calitatea de ordonator principal de credite. El conduce activitatea Consiliului de monitorizare și îl reprezintă în raporturile cu celelalte autorități ale administrației publice centrale și locale, cu persoanele juridice și fizice române și străine.

(9) În exercitarea atribuțiilor sale, președintele emite ordine și instrucțiuni. Ordinele și instrucțiunile cu caracter normativ se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, în condițiile legii.

Art. 6. – Poate fi numit președinte și vicepreședinte al Consiliului de monitorizare orice persoană care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- a) are capacitate deplină de exercițiu;
- b) are studii superioare absolvite cu diplomă de licență;
- c) are expertiză în domeniul drepturilor omului, în mod special în materia drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Art. 7. – Președintele și vicepreședintele Consiliului de monitorizare pot fi revocați sau eliberați din funcție numai în următoarele cazuri:

- a) demisie;
- b) incapacitate de muncă, potrivit legii;

- c) dacă au fost condamnați definitiv pentru o faptă prevăzută de legea penală;
- d) dacă nu mai îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 6;
- e) la propunerea, motivată, a celor care i-au avizat sau propus pentru a fi numiți, cu respectarea procedurii de la art. 5 alin. (1).

Art. 8. – (1) În cadrul Consiliului de monitorizare se organizează 2 birouri, cu un număr maxim de 15 de posturi de funcționar public, după cum urmează:

- a) biroul de coordonare a activităților de monitorizare, cu 1 post de șef de birou și 10 posturi de inspector de specialitate;
- b) biroul administrativ și juridic, cu 1 post de șef de birou și 3 posturi de consilier juridic.

(2) Funcțiile de șef de birou, consilier juridic și inspector de specialitate sunt funcții publice cu statut special. Pentru ocuparea lor sunt necesare a fi îndeplinite condițiile din art. 6.

(3) Schema de personal se completează cu un număr de minim 5 posturi de personal auxiliar.

(4) Celelalte atribuții și sarcini ale personalului se stabilesc prin regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului de monitorizare, care se aprobă prin ordin al președintelui în termen de 60 de zile de la data numirii acestuia.

Art. 9. – (1) Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale Consiliului de monitorizare se asigură integral de la bugetul de stat. Aceste cheltuieli vor include inclusiv acoperirea costurilor de transport, cazare și masă ale colaboratorilor externi. Proiectul de buget se întocmește de către președintele Consiliului de monitorizare și se înaintează Ministerului Finanțelor Publice pentru a fi inclus în proiectul bugetului de stat.

(2) Remunerarea colaboratorilor externi ai Consiliului de monitorizare, prevăzuți la art. 14 alin. (2), se face în limita sumelor alocate cu această destinație în bugetul anual al Consiliului de monitorizare, pentru fiecare vizită, pe baza protocolului- cadru convenit între președintele Consiliului de monitorizare și fiecare colaborator extern selectat conform art. 14 alin. (2) și (3).

(3) Prin grija Guvernului României se va asigura un sediu Consiliului de monitorizare în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Capitolul III Activitatea de monitorizare

Secțiunea 1 **Dispoziții generale**

Art. 10. – Activitatea de monitorizare a instituțiilor prevăzute la art. 2 alin. (2) se realizează prin vizite de monitorizare și prin informarea în orice alt mod asupra respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități de către aceste instituții.

Art. 11. – (1) Vizitele de monitorizare se desfășoară, de regulă inopinat, pe baza unui program anual de vizitare stabilit de președintele Consiliului de monitorizare sau, neprogramat, din dispoziția acestuia.

(2) Vizitele de monitorizare vor fi programate astfel încât:

a) să vizeze cu maximă prioritate instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2) unde au fost sesizate cazuri de încălcări grave ale drepturilor persoanelor cu dizabilități;

b) să acopere echilibrat tipurile de instituții prevăzute la art. 2 alin. (2) și situarea geografică a acestora;

c) să urmărească evoluția situației constatată cu ocazia vizitelor anterioare în instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2) (vizite de follow-up).

Art. 12. – În scopul îndeplinirii atribuțiilor de monitorizare a instituțiilor prevăzute la art. 2 alin. (2) Consiliului de monitorizare îi sunt asigurate:

a) accesul la toate informațiile și documentele referitoare la numărul persoanelor cu dizabilități aflate în aceste instituții, precum și la numărul și amplasarea instituțiilor;

b) accesul la toate informațiile și documentele care privesc tratamentul aplicat persoanelor cu dizabilități, măsurile dispuse față de acestea, condițiile în care ele trăiesc și își desfășoară activitatea sau orice alte aspecte relevante pentru îndeplinirea atribuțiilor Consiliului de monitorizare;

c) accesul inopinat, în toate instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2) și la instalațiile și amenajările acestora;

d) libertatea de a alege instituțiile pe care dorește să le viziteze și persoanele cu care dorește să aibă întrevederi;

e) condițiile necesare pentru a avea întrevederi cu persoanele alese, fără martori, fie personal, fie cu un interpret dacă se consideră necesar, precum și cu orice altă persoană despre care echipa de vizitare consideră că poate furniza informații pertinente;

f) încunoștințarea, de îndată, de către instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2) asupra cazurilor de deces al persoanelor cu dizabilități aflate în acestea și asupra sesizării organelor judiciare, potrivit legii, cu privire la aceste decese, conform art. 13;

g) dreptul de a face sesizări și recomandări autorităților competente;

h) dreptul de a fi informat, în termenul legal sau cu celeritate, cu privire la măsurile luate de autoritățile competente legal ca urmare a sesizărilor, recomandărilor și măsurilor pe care le-a dispus;

i) calitatea procesuală activă în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor cu dizabilități;

j) dreptul de a menține legătura cu Comitetul pentru drepturile persoanelor cu dizabilități, de a trimite acestuia informații și de a se întâlni cu membrii săi;

k) dreptul de a publica și disemina rapoartele proprii.

Art. 13. – (1) Instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2) au obligația de a notifica de îndată Consiliul de monitorizare asupra fiecărui caz de deces al persoanelor cu dizabilități aflate în acestea.

(2) În termen de 24 de ore de la data survenirii decesului notificat instituțiile vor trimite o a doua notificare care va cuprinde cel puțin următoarele informații: denumirea și adresa instituției, numele conducătorului instituției și al medicului care a constatat decesul, numele, dizabilitatea și vârsta persoanei decedate, cauza decesului, dacă persoana decedată avea sau nu aparținători și datele de contact ale acestora, precum și modul de îndeplinire a obligației instituției de sesizare a organelor judiciare, potrivit legii, cu privire la aceste decese. Modelul notificării se aprobă prin ordin al președintelui Consiliului de monitorizare, în termen de 60 de zile de la data numirii acestuia.

(3) Notificările prevăzute la alin. (1) și (2) se transmit prin fax sau email, până la data implementării unui sistem electronic unitar de raportare și evidență.

Secțiunea 2
Vizitele de monitorizare și raportarea

Art. 14. – (1) Vizitele de monitorizare se desfășoară de echipe de vizitare compuse din 3 membri, din care un inspector de specialitate al Consiliului de monitorizare și câte 2 experți independenți, în calitate de colaboratori externi. Deciziile echipei se iau prin consens sau prin votul majorității membrilor.

(2) Experții independenți sunt selectați în urma unui anunț publicat pe pagina de internet a Consiliului de monitorizare, de către o comisie formată din președintele și vicepreședintele Consiliului de monitorizare și din 3 inspectori de specialitate ai Consiliului de monitorizare, aleși prin tragere la sorți. Experții independenți selectați trebuie să aibă experiență în domeniul drepturilor omului și al drepturilor persoanelor cu dizabilități. În selectarea experților independenți, se va acorda atenție reprezentării echilibrate pe criterii de gen și participării persoanelor cu dizabilități.

(3) În urma procedurii de selecție prevăzute la alin. (2), comisia de selecție va urmări selecția a cel puțin 20 de experți independenți, care vor încheia cu Consiliul de monitorizare un protocol-cadru. Procedura de selecție și conținutul protocolului-cadru se vor stabili prin ordin al președintelui Consiliului de monitorizare, în termen de 60 de zile de la data numirii acestuia.

(4) Constatările rezultate în urma vizitelor de monitorizare sunt cuprinse în rapoarte de vizită. Rapoartele includ recomandările făcute de către Consiliul de monitorizare.

(5) Raportul de vizită se întocmește de către membrii echipei de monitorizare în termen de 30 de zile de la data finalizării acesteia, este aprobat de președintele Consiliului de monitorizare și se comunică instituțiilor vizitate și autorităților publice în subordinea și coordonarea cărora acestea se află.

(6) Instituția vizitată are obligația de a comunica Consiliului de monitorizare, în termen de 30 de zile, un răspuns motivat privind recomandările și măsurile dispuse.

(7) Raportul de vizită, precum și răspunsul motivat prevăzut la alin. (6), sunt publice și se afișează pe pagina de internet a instituției vizitate, a autorității publice în subordinea și coordonarea căreia aceasta se află, precum și a Consiliului de monitorizare, cu excepția datelor personale.

(8) Consiliul de monitorizare elaborează un raport anual de activitate, care este avizat de Comisia pentru drepturile omului, culte și minorități a Senatului și aprobat de Plenul Senatului.

Titlul III

Mecanismul de coordonare

Art. 15. – (1) În scopul implementării prevederilor art. 33 din Convenție, se desemnează Direcția pentru protecția persoanelor cu dizabilități în calitate de Mecanism de coordonare a măsurilor pentru implementarea Convenției, în continuare Mecanism de coordonare.

(2) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Mecanismului de coordonare îi vor fi stabilite, prin ordin al ministrului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, atribuțiile concrete în vederea îndeplinirii rolului care îi revine prin Convenție.

Titlul IV

Punctele de contact

Art. 16. – (1) În scopul implementării prevederilor art. 33 din Convenție, se înființează câte un Punct de contact pentru implementarea Convenției în cadrul fiecăruia dintre următoarele ministere: Ministerul Educației Naționale, Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Ministerul pentru Societatea Informațională și Ministerul Fondurilor Europene.

(2) Fiecare Punct de contact este responsabil cu implementarea Convenției la nivelul ministerului în cadrul căruia funcționează, având în acest scop următoarele atribuții:

a) împreună cu Mecanismul de coordonare formulează și înaintează spre adoptare politici publice și programe de implementare a Convenției în domeniul ce revine ministerului în cadrul căruia funcționează, prin consultarea îndeaproape și implicarea în mod activ a persoanelor cu dizabilități, inclusiv a copiilor cu dizabilități, prin organizațiile care îi reprezintă;

b) furnizează Mecanismului de coordonare, la cerere, date despre activitatea de implementare a Convenției la nivelul ministerului relevant;

c) analizează și publică rapoarte cu privire la implementarea Convenției în domeniul aferent ministerului în cadrul căruia funcționează;

d) menține legătura și colaborează cu Mecanismul de coordonare și Consiliul de monitorizare pentru a identifica principalele direcții de acțiune în vederea implementării pe deplin a Convenției.

(3) În vederea îndeplinirii rolului care îi revine prin Convenție, instituțiile și autoritățile publice prevăzute la art. 2 alin. (2), precum și Avocatul Poporului, au obligația de a comunica fiecărui Punct de contact, la cerere, toate informațiile și datele solicitate.

(4) Fiecare Punct de contact se încadrează cu cel puțin un expert în domeniul de aplicare a Convenției și în elaborarea de politici publice.

(5) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin ordin de ministru la nivelul fiecărui minister menționat la art. 16 alin. (1), se va reglementa organizarea și funcționarea Punctului de contact din cadrul respectivului minister, iar în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi experții vor fi selectați și numiți în funcție.

Titlul V

Dispoziții finale

Art. 17. – La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă orice dispoziții contrare, precum și art. 2 din Legea 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006, deschisă spre semnare la 30 martie 2007 și semnată de România la 26 septembrie 2007.

Acest proiect de lege se consideră adoptat de Camera Deputaților în forma inițială, în condițiile art. 75 alin. (2) teza a III-a din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

VALERIU-ȘTEFAN ZGONEA